

Opinie & Analyse

WAT ZIJN DE PLANNEN VAN DE N-VA?

Koesterden de Franstaligen bij het begin van de onderhandelingen nog een pril geloof in de goede bedoelingen van Bart De Wever, dan is daar nu niet veel meer van over. PASCAL DELWIT legt uit hoe dat komt.

Het Franstalige vertrouwen wankelt

PASCAL DELWIT

Wie? Politicoloog aan het Centre d'étude de la vie politique van de ULB.
Wat? De Franstalige onderhandelaars beginnen te twifelen aan de Vlaamse wil om tot een oplossing te komen.
Waarom? Er blijven nieuwe olsen opdrukken en er is weinig toegankelijkheid voor Franstalige mensen.

De onderhandelingen tussen drie Franstalige en vier Nederlandstalige partijen hebben in het huidige stadium een hoge graad van dubbelzinnigheid bereikt en worden voor de PS, CDH en Ecolo steeds problematischer. En dit om vier hoofdredenen.

Ten eerste is er een groeiend interpretatieconflict over de fundamentele bedoelingen van de N-VA en Bart De Wever. Verschillende Franstalige politici en waarnemers zagen in zijn toespraak bij de verkiezingsoverwinning op de avond van 13 juni en, in mindere mate, in de informatieopdracht de voorbode van moeilijke, maar haalbare onderhandelingen tussen Franstalige en Nederlandstalige partijen (in het bijzonder de N-VA) met onderling sterk uiteenlopende institutionele en sociaaleconomische standpunten. Volgens anderen daarentegen waren de N-VA en De Wever nooit echt van plan om tot een onderhandelingsresultaat te komen, maar wilden ze gewoon aantonen dat 'de stuwende kracht van de federale staat' in handen tijd was. De eerste stroming overheerste tot eind juli, maar inmiddels is het tjegekeerd.

De politici, de analisten en de media aan Franstalige zijde geloven steeds minder dat de N-VA werkelijk wil dat de onderhandelingen tot een goed einde komen. Los van de momenten van spanning of euforie die inherent zijn aan moeilijke onderhandelingen raken zij er steeds meer van overtuigd dat de N-VA-top in 'felte op chaos speculeert'. Het is natuurlijk normaal dat er scherpe spanningen zijn bij besprekingen over sterk uiteenlopende principiële standpunten, zoals de kern van het politieke leven op federal

Sommige Franstaligen vrezen dat Bart De Wever op chaos speculeert. © J.M.

Franstalige politici, analisten en media geloven almaar minder dat de N-VA werkelijk wil slagen in de onderhandelingen

niveau of op het niveau van de gefedereerde entiteiten, de voorrang van het gewest, dan wel van de gemeenschap. Maar twee maanden na de stembusuitslag blijft het algemene kader onzekerder dan ooit, en in de — schuchtere — communicatie over de besprekingen lijkt er elke dag weer een nieuw Nederlandstalige eis op te duiken. Dat maakt de stelling, dat er eigenlijk geen wens is om aan het einde van de rit resultaat te hebben, des te aannemelijker.

Bovendien, en dat is de tweede reden, heeft de nieuwe vraag tot herziening van de financieringswet de latente of expliciete indruk verscherpt dat het er de N-VA uiteindelijk alleen maar om te doen is Wallonië op de knieën te krijgen. In naam van de 'responsabilisering', een leitmouw in de discussie, zou het de bedoeling zijn om de kwestie Wallonië en FS op te lossen. Voor de Franstalige onderhandelaars, vooral de socialisten,

staat het sein bier op oranje, en zelfs op rood. Terwijl de regionalisering van de pensioenen niet ter tafel is gekomen en terwijl een bevoegdheidsverdracht ten belope van 15 miljard euro van de federale staat naar de gefedereerde entiteiten wordt beoogd, heeft de eis tot herziening van de financieringswet de 'pessimisten' ten aanzien van de N-VA en Bart De Wever in hun mening gesterkt. De derde reden heeft te maken met vermoeden dat veld wijt en waarvan de grondheid moet worden gecheckt: dat de aanzet tot compromis asymmetrisch is. Alles bij elkaar lijkt de eventuele hervorming een tegemoetkoming te zijn aan Nederlandstalige eisen — een tegemoetkoming die dan voor de noordelijke landsheft misseben nog niet ver genoeg gaat — terwijl er van een tegemoetkoming aan Franstalige eisen weinig te be spuren is. Tenzij je ervan uitgaat dat je al aan de Franstaligen tegemoetkomt

door niet alles te regionaliseren of te communitariseren. In dit opzicht is voorzichtigheid geboden, want we kennen niet alle elementen van het nog af te werken onderhandelingssterrein. Maar een herfederalisering van bepaalde bevoegdheden, een idee dat in verschillende Franstalige partijprogramma's was uitgewerkt, lijkt nog niet op de agenda te staan. En wat met het perspectief van een opheffing van de insluiting van Brussel? Los van elke concrete discussie-inhoud moeten Franstalige politici in ieder geval hoe langer hoe meer rekening houden met de opinie dat er aan de N-VA en de Nederlandstalige partijen al heel veel toegevingen zijn gedaan, zonder dat daar iets tegenover staat.

Ten slotte is er natuurlijk Brussel. Het is genoegzaam bekend hoe het historische verschil tussen de Waalse en de Vlaamse beweging tot de oprichting van Gemeenschappen en Gewesten heeft geleid. In Vlaanderen overheerst duidelijk de opvatting dat Brussel niet echt een gewest of 'volwaardig' gewest is. De existentiële terdiscusstelling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door Bart De Wever is niet, zoals aan het einde van de jaren zeventig en in de jaren tachtig, de aanleiding tot mediama debatten over de oprichting van een Brussels gewest en komt niet voort uit de — ongegronde — opmerkingen over slordig bestuur in Brussel door tal van Vlaamse verantwoordelijken (die er nochtans heel vaak werken), maar benadert de vorm van een 'project'. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de wereld uit helpen, eefft de weg voor een splitsing van het land. De felle reactie van sommigen, vooral bij de krant *Le Soir*, heeft mischien verbazing gewekt. Zelfs al was die reactie overdreven, en niet altijd voldoende gestaafd, toch vertoilt ze deels een diepe angstigheid bij veel Franstalige en soms ook Nederlandstalige Brusselaars. En voedt ze vooral nog maar eens de gedachte dat het uiteludelijke streefdoel een ontmanteling van de federatie is.

Kortom, hoe 'uitstekend' de besprekingen rond de tafel ook mogen verlopen, er is geen duidelijk beeld van wat er werkelijk gaande is. En vanuit het standpunt van verschillende Franstalige verantwoordelijken is er inmiddels veeleer sprake van, zo niet vertrouwensverlies, dan toch van grondige vragen bij de uiteindelijke plannen van de N-VA.

Vertaling Home Office